

“Gidrotexnika inshootlarining samaradorligi, ishonchliligi va xavfsizligini oshirish” mavzusida o‘tkaziladigan xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SUV XO‘JALIGI VAZIRLIGI**

**TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ XO‘JALIGINI MEXANIZATSIYALASH MUXANDISLARI
INSTITUTI**

TOSHKENT SHAHRIDA 2018 YIL 22-23 MAYDA

**“GIDROTEXNIKA INSHOOTLARINING SAMARADORLIGI, ISHONCHLILIGI VA XAVFSIZLIGINI
OSHIRISH” MAVZUSIDA O‘TKAZILADIGAN XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYANING**

AXBOROT XATI

Toshkent - 2018

**TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ XO‘JALIGINI MEXANIZATSIYALASH MUXANDISLARI
INSTITUTI**

TOSHKENT SHAHRIDA 2018 YIL 22-23 MAYDA

**“GIDROTEXNIKA INSHOOTLARINING SAMARADORLIGI, ISHONCHLILIGI VA XAVFSIZLIGINI
OSHIRISH” MAVZUSIDA O‘TKAZILADIGAN XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYANING**

AXBOROT XATI

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2018 yil 6 martdagi 178-F-sonli Farmoyishiga asosan Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muxandislari institutida 2018 yil 22-23 may kunlari "Gidrotexnika inshootlarining samaradorligi, ishonchliligi va xavfsizligini oshirish" mavzusida Xalqaro ilmiy-amaliy anjumani o'tkaziladi.

Sho'ba yo'nalishlari:

1. Gidrotexnika inshootlari, gidroelektrostansiyalar va nasos stansiyalarining ekspluatatsion ishonchliligini baholash va xavfsizlik mezonlarini ishlab chiqish.
2. Gidrotexnika inshootlari avariyasining ijtimoiy-iqtisodiy, ekologik oqibatlari.
3. Irrigatsiya tizimlarining samarali ekspluatatsiyasi, gidrotexnika inshootlarini, gidroelektrostansiyalarni va nasos stansiyalarini elektr energiyasi bilan ta'minlash, avtomatlashtirish va boshqarish.
4. Yer-suv resurslaridan samarali foydalanish va yerlar melioratsiyasi.
5. Gidrotexnika inshootlari, gidroelektrostansiyalar, nasos stansiyalarini kurish, rekonstruksiya va ekspluatatsiya qilish jarayonida mashina-mexanizmlardan samarali foydalanish.
6. Gidrotexnika inshootlarini loyihalash, qurish va xavfsiz ekspluatatsiya qilish jarayonida faoliyat yuritadigan malakali kadrlarni tayyorlash.

Anjuman materiallari ilmiy to'plam ko'rinishida chop etiladi. Maqolalar matnlari bosma TIQXMMI, B bino, 301 "a" - xonada hamda elektron nusxada e-mail: gts.tiame@mail.ru 2018 yil 1 maygacha topshirilishi lozim.

Institut manzili: 100000, Toshkent sh., Qori-Niyoziy ko'chasi, 39-uy. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti, "Gidrotexnika qurilishi" fakulteti tarkibidagi Gidrotexnika inshootlari va muhandislik konstruksiyalari kafedrasini. Tel: 237-19-32.

Mas'ullar: B.B.Hasanov tel. 237-22-36, M.R.Bakiev tel. 237-19-32

Matnni terish varasmiylashtirish talablari

Maqola 3-5 betda Times New Roman shriftida A4 formatda yuqoridan 2 sm, pastdan - 2 sm, chapdan - 2 sm, o'ngdan - 2 sm qoldirilib, 1,15 qator (interval) oralig'ida, 12 kegel o'lchamli shriftida rasmiylashtiriladi. Rasmlar jpeg formatida oq-qora rangda, jadvallar faqat Microsoft Word redaktorida (Excel redaktori foydalanilmasin) qilinishi kerak. Abzas-1,25 sm.

Maqolalar tuzilmasi:

UDK chap tamonda yuqorida yoziladi, I interval oralatib bosh xarflar bilan sarlavxa yoziladi. Sarlavhadan 2 interval oralatib mualliflarning familiyasi, ismi-sharifi va yana I interval pastroqda ish joyi (tashkilot nomi) ko'rsatiladi. 2 interval oralatib, maqola matni keltiriladi. Maqola annotatsiya, kalit so'zlar, kirish qismi, tadqiqot uslubiyoti, natijalari, xulosalar va foydalanilgan adabiyotlar ro'yhatidan iborat bo'lishi zarur.

Maqolalar o'zbek, rus yoki ingliz tillarida qabul qilinadi.

Maqola o'zbek tilida bo'lsa, sarlavxa, annotatsiya, kalit so'zlar (o'zbek, rus, ingliz) tillarida beriladi.

Maqola rus va ingliz tillarida bo'lsa, sarlavxa, annotatsiya, kalit so'zlar (rus, ingliz) tillarida beriladi.

Konferensiyaga taqdim etilgan maqolalarning eng yaxshilari quyidagi jurnallarda chop etish uchun yuboriladi:

A) Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari institutining "IRRIGATSIYA va MELIORATSIYA" jurnali, www.tiame.uz

- ilmiy maqolalar chop etadi;
- maqolalar o'zbek, rus, ingliz tillarida.

B) Buyuk Pyotr nomidagi Sankt-Peterburg Politehnika Universitetining jurnallarida (Scopus va Web of Science indeksatsiyasi bazasida);

1. "Magazine of Civil Engineering / Qurilish muhandisi" jurnali <http://engstroy.spb.ru>

- internetga kirish imkoniyati ochiq (open access);
- Scopusda va Web of Scienceda indeksatsiyalanadi;
- xalqaro ilmiy qiziqishga ega bo'lgan ilmiy maqolalarni chop etadi;

- «Qurilish. Arxitektura» rubrikasida Science Index Rossiya indeksida ilmiy baholash reytingida birinchi o'rinni egallaydi;

-maqolalar faqat ingliz tilida chop etiladi.

2. " Noyob binolar va inshootlar qurilishi" jurnali <http://unistroy.spb.ru>

- internetga kirish imkoniyati ochiq (open access);
- ilmiy maqolalar chop etadi;
- maqolalar rus yoki ingliz tilida chop etiladi.

Jurnallada maqolalar to'lovsiz va tezkor chop etiladi (maqolalarga qo'yilgan talablar so'zsiz bajarilishi lozim).

Moliyaviy shartlar

Konferensiyaning tashkiliy xarajatlari rejalashtirilmagan. Yashash, ovqatlanish, transport va madaniy tadbirlar uchun qatnashchilar to'lovni mustaqil bajaradilar.

Boshqa talablar

Maqola bosma matn shaklidava elektron variantda topshirilishi kerak. Elektron variant faylining nomi birinchi muallifning Familiyasi va sho'ba (seksiya) raqamidan iborat bo'lishi zarur. (Masalan: Shukurova S.- Seksiya-1).Bitta fayl faqat bitta maqoladan iborat bo'lishi kerak.Maqolaning bosma va elektron variantidagi matnlari bir xil bo'lishi shart.

Bosma shakldagi maqola betlari ko'rsatilsin, elektron variantda esa betlar nomeri qo'yilmaydi.

Maqola ko'rsatilgan talablarga javob bermasa, tahrir xay'ati maqolani chop etmaslikxuuqigiga ega. Chop etilmagan maqolalar muallif(lar)ga kaytarib berilmaydi.

Maqolada keltirilgan fikr mulohazalar va raqamlarga muallif(lar) javobgar hisoblanadi.

Quyida rus tilida yozilgan matnni rasmiylashtirish namunasi keltirilgan:

UDK 622.79:622.7-17

**GIDRAVLICHESKIE PARAMETRY POTOKA NESIMMETRICHNO STESNENNOGO
KOMBINIROVANNYMI DAMBAMI**

Bakiev Masharif Ruzmetovich, d.t.n, professor; Shukurova Sevara Egamkulovna, doktor filosofii po texn.nauk (PhD), assistent.

Tashkentskiy institut injenerov irrigatsii i mexanizatsii selskogo xozyaystva

Annotatsiya

V state s ispolzovaniem osnovnykh uravneniy teoreticheskoy mexaniki i gidrotexniki, polucheny zavisimosti dlya ustanovleniya otkloneniya dinamicheskoy osi potoka, udelnykh raschodov v nestesnennoy chasti potoka, a takzhe otsenki propusknoy sposobnosti skvoznnykh chastey kombinirovannykh damb s postoyannym koeffitsientom zastroyki, nesimmetrichno stesnyayushchix potok.

Klyuchevyye slova: gidrotexnicheskoe stroitelstvo, damba, kombinirovannaya damba, regulyatsionnyye sooruzheniya, raschod, nesimmetrichnoe stesnenie, rastekanie potoka, koeffitsient zastroyki, dinamicheskaya os potoka, pogonnyye raschody.

HYDRAULIC FLOW PARAMETERS ASYMMETRICALLY CONSTRAINED BY COMBINED DAMS

Bakiev M.R.; Shukurova S.E.

Abstract

In this paper, using the basic equations of theoretical mechanics and hydraulic engineering, obtained according to establish bias dynamic flow axis, unit costs in the unrestricted portion of the stream, as well as assessing the capacity of cross-pieces combined with a constant coefficient of dams built asymmetrically straitened stream.

Keywords: Hydraulic engineering, dam, dam combined regulatory structures, flow, asymmetrical tightness, spreading flow rate development, dynamic flow axis, running costs.

Vvedenie: Pri sozdanii iskusstvennykh rusel vznikayut zadachi nesimmetrichnogo stesneniya potoka regulyatsionnyimi sooruzheniyami [1]. Pri etom kombinirovannyye damby, yavlyayas naibolee kapitalnym sooruzheniem, vygodno otlichayutsya ot gluxix i skvoznnykh regulyatsionnykh sooruzheniy gidravlicheskimi usloviyami raboty. Gluxaya chast otklonyayet potok ot zashhchayemogo berega, tem samym predotvrashchayet obxod s kornya, a skvoznaya chast, propuskaya chast raschoda, umenshaet glubinu mestnogo razmyva, uvelichivaya propusknyuyu sposobnost stesnennogo potoka.

Metodika issledovaniy: Dannaya rabota posvyashchena resheniyu sleduyushchix voprosov:

- ustanovlenie otkloneniya dinamicheskoy osi potoka nesimmetrichno stesnennogo kombinirovannymi dambami s postoyannoy zastroyki;
- opredelenie odnositelnykh udelnykh raschodov v stvore stesneniya;
- opredelenie propusknoy sposobnosti skvoznnykh chastey.

Dlya opredeleniya otkloneniya dinamicheskoy osi potoka v pravyykh i levyykh chastyakh potoka, vospolzuemysya teoremy Varinona.

Rezultaty issledovaniy: Karakternaya sxema potoka nesimmetrichno stesnennogo kombinirovannymi

dambami s postoyannym koeffitsientom zastroyki [2] pokazana na ris.1, gde pokazany stvor I-I, gde soxranyaetsya bytovoe sostoyanie potoka; 0-0 – stvor stesneniya potoka; os – Y perpendikulyarno k ney; α – dliny gluxix i skvoznix chastey damby. Pod deystviem kombinirovannyx damb proisxodit otklonenie chasti rasxoda β v storonu svobodnoy chasti potoka, a chast rasxoda proxodit cherez skvozn γ yu chast kotoraya imeet postoyannuyu zastroyku

$$\alpha \quad (1)$$

gde α – diametr i rasstoyanie mejdu elementami skvoznoy chasti

α

Ris.1: Nesimmetrichnoe stesnenie potoka kombinirovannymi dambami s postoyannym koeffitsientom zastroyki

Выводы: Na otklonenie dinamicheskoy os potoka osnovnoe vliyanie okazyvayut stepeni stesneniya potoka α , a takje odnositelnye pogonnye rasxody β ili γ ; uvelichenie stesneniya potoka $\alpha\alpha$ ili $\alpha\alpha$ a takje privodit k uvelicheniyu odnositelnyx rasxodov v svobodnoy chasti rusla v stvore stesneniya; umenshenie koeffitsientov zastroyki skvoznix chastey, uvelichenie odnositelnoy dliny skvoznix chastey, privodit k vozrastaniyu propusknoy sposobnosti kombinirovannoy damby.

Ispolzovannaya literatura:

1. Bakiev M.R., Shukurova S.E. Analiz suщestvuyushix metodov proektirovaniya iskusstvennyx rusel//“Qishloq va suv xo'jaligining zamonaviy muammolari” mavzusidagi XIV an'anaviy ilmiy-amaliy anjuman maqolalar to'plami 1-qism, Toshkent, 9-10.04.2015. -S.312-314.
1. Bakiev M.R., Shukurova S.E., Asamatdinov I.J. Regulirovanie rusel chastichno zatoplennoy kombinirovannoy damboy, s zatoplennoy skvoznoy chastyu postoyannoy zastroyki// Vestnik Karakalpakskogo otdeleniya Akademii nauk Respubliki Uzbekistan. – Nukus, 2016. - №3, - S.36-40/